

Afdeling Informatie, Projecten en Comm. Dienstverlening
Onderwerp Eindrapportage project Ondergrondse Containers

Bezoekadres
Duinkerkenstraat 45

Postadres
Postbus 742
9700 AS Groningen

E-mailadres
t.van.heijst@md.groningen.nl

Algemeen faxnummer
(050) 367 1212

Website
www.groningen.nl

BNG
28.50.61.879

BTW nummer
0019.32.809.B.07

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

GRIFFIE	
reg.nr.	GR08.1672167
ingek.	- 3 SEP 2008
class.	- 2.07.51
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

Telefoon (050) 367 10 55 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk MD 08.1655013

Datum 3 SEP 2008 Uw brief van

Uw kenmerk --

In uw antwoord graag datum
en kenmerk vermelden.

Geachte mevrouw/heer,

Het vervangen van de vuilniszak op de stoep door ondergrondse containers is nagenoeg afgerond. Het plaatsen van bijna 100 containers in het centrum vormde de laatste grote uitdaging. In totaal hebben we nu ruim 800 ondergrondse containers in onze stad die door bijna 48.000 huishoudens en daarnaast 1430 bedrijven worden gebruikt. Jaarlijks wordt gemiddeld 4,5 miljoen keer een zak in een ondergrondse container geworpen.

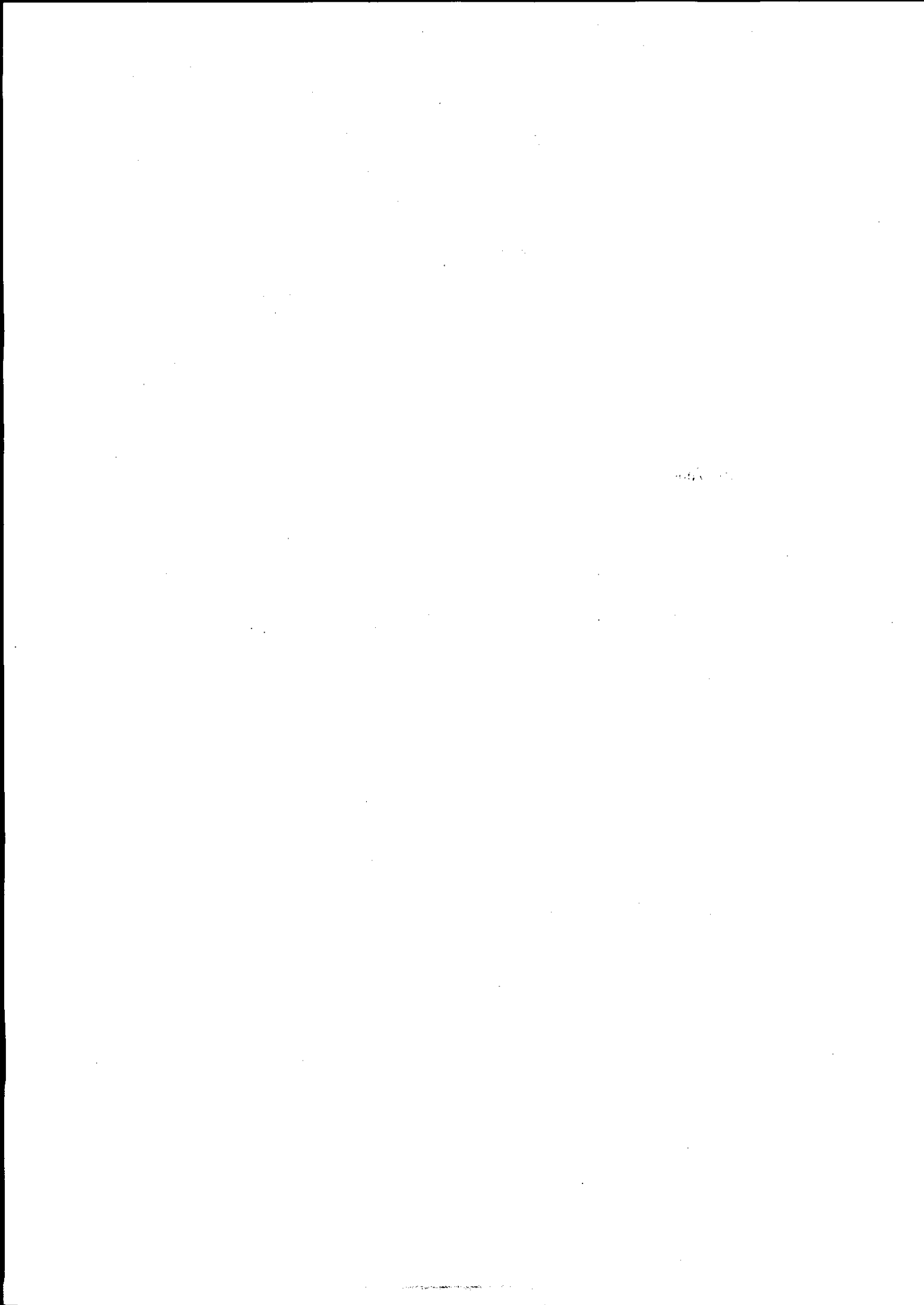
Het merendeel van deze containers is geplaatst ter vervanging van de traditionele inzamelwijze: het plaatsen van de vuilniszak op de stoep. Het gaat hier dan om 615 containers die onderdeel zijn van het project, waar 43.461 huishoudens op zijn aangesloten. Het project voldoet aan de destijds geschetste verwachtingen bij zowel de gebruikers als bij de gemeente. Het door de raad beschikbaar gestelde budget wordt slechts in geringe mate overschreden.

Door schaalgrootte en on-line beschikbaarheid van gegevens is landelijk een toonaangevend project gerealiseerd. Door een zorgvuldig en uitvoerig participatietraject zijn niet alleen uiteindelijk resterende bezwaren tot een minimum beperkt gebleven maar is tevens het draagvlak onder inwoners sterk toegenomen.

Door de online beschikbaarheid van tal van gegevens en de toepassing van het pasjessysteem wordt efficiënt ingezameld (bijna volle containers) en is de vervuiling beperkt. Zeker als we dit vergelijken met de vervuiling die bij de traditionele inzamelwijze met huisvuilzakken optrad. Bij 5% van de containers is sprake van bijplaatsingen van zakken of ander (meestal grof) afval.

ISO 9001
ISO 14001

Groningen heeft daarmee een infrastructuur gerealiseerd die bijdraagt aan de kwaliteit van de woon- en leefomgeving, aansluit op behoeften van bewoners en bijdraagt aan de beheersbaarheid van de afvalstoffenheffing.

Bij raadsbesluit van 24-11-1999, nr. 7, is een krediet van € 5.300.000 (f 11.700.000) beschikbaar gesteld voor de plaatsing van 600 – 800 ondergrondse restafvalcontainers. Hiermee zouden 43.000 aansluitingen worden bediend, waarvan het afval in zakken werd opgehaald. Naast financiële argumenten waren er meerdere redenen om te kiezen voor deze omschakeling. Daarbij ging het ook om de toenemende arbeidskosten en ziekteverzuim; minder zwerfvuil, dus een schonere stad, en het loopbaanperspectief voor medewerkers in functies met zwaar werk. Bij raadsbesluit van 28 januari 2004, nr 5k is een aanvullend krediet van € 2.968.000 beschikbaar gesteld, het totale krediet bedroeg daarmee € 8.268.000. Deze kredieten zijn inclusief BTW; vanaf 2003 wordt overigens de BTW verrekend via het BTW compensatiefonds.

Per januari 2008 is € 8.293.000 besteed aan 615 containers voor in totaal 43.461 aangesloten adressen. De overschrijding van het beschikbaar gestelde budget met € 25.000 is derhalve beperkt en opgevangen binnen de aan de Milieudienst beschikbaar gestelde middelen.

Het “project ondergrondse containers” is hiermee afgerond. De adressen waar de inzameling van huishoudelijk afval nu nog met zakken gebeurt (voornamelijk in de wijken Grunobuurt en Corpus Den Hoorn) vormen geen onderdeel van dit project. Realisatie van de ondergrondse containers in deze wijken loopt samen met de wijkvernieuwingsprojecten die hier worden uitgevoerd. Financiering vindt deels plaats uit bijdragen van de projectontwikkelaars en deels vanuit de reguliere begroting van de Milieudienst.

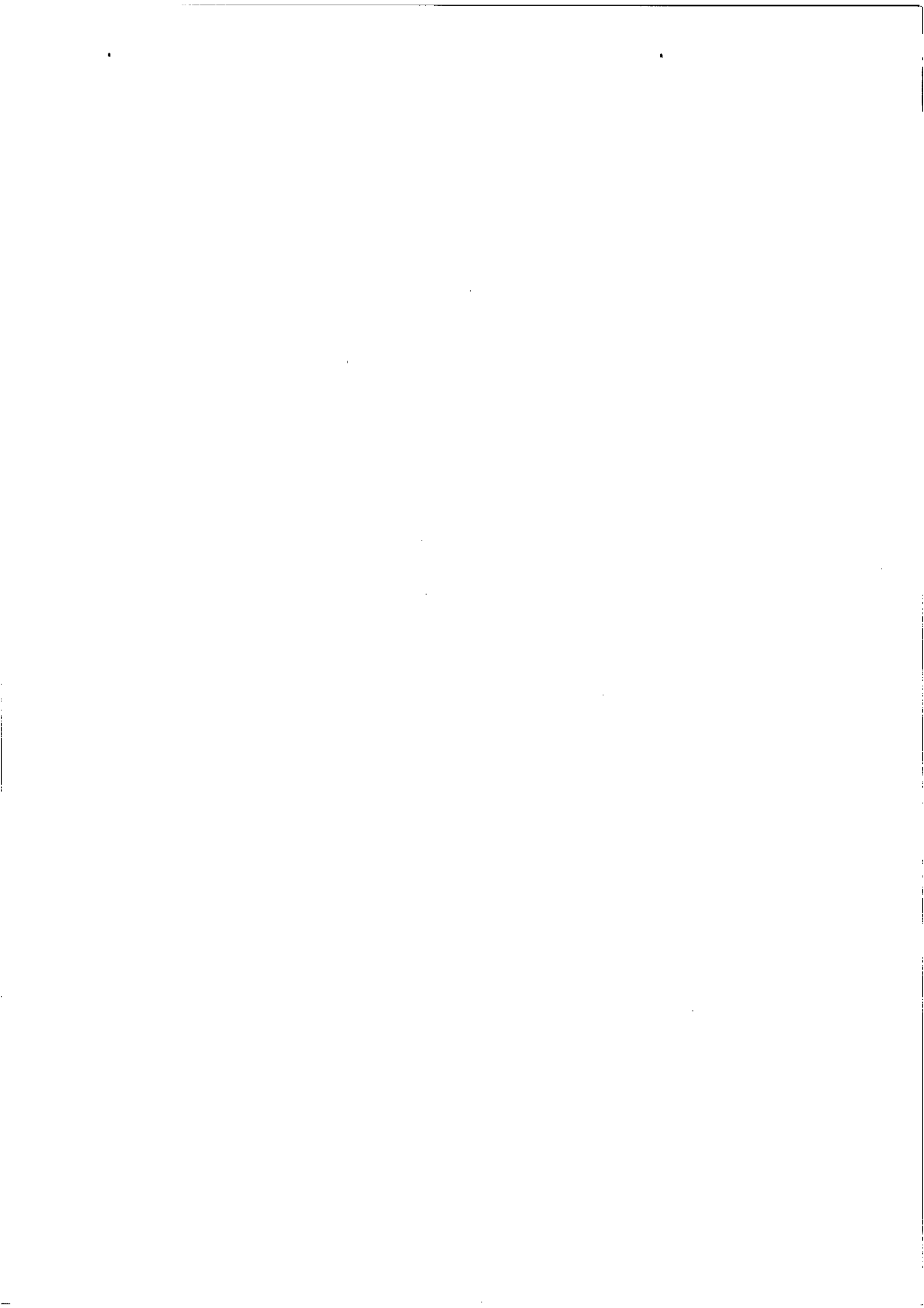
Al met al concluderen wij dat het project in alle opzichten – vanaf de eerste introductie tot aan de daadwerkelijke realisatie – is geslaagd.

De eindrapportage van het project Ondergrondse containers treft u als bijlage aan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders
van Groningen,

De burgemeester,

De secretaris,

EINDRAPPORTAGE

PROJECT ONDERGRONDSE CONTAINERS

MILIEUDIENST
5 AUGUSTUS 2008

EINDRAPPORTAGE PROJECT ONDERGRONDSE CONTAINERS

INHOUD

ALGEMEEN	2
DOELSTELLINGEN	2
INSPRAAK	3
ONLINE	3
ONDERGRONDS: VERSCHILLENDE CONTAINERS	4
ONDERGRONDS: AANDACHTSGBIED / ZAKKENWIJKEN	5
CENTRUM	5
ZAKKENWIJKEN: AANSLUITINGEN EN CONTAINERS	6
BESTEDINGEN EN EXPLOITATIE	6
ALGEMEEN	6
BESTEDINGEN: TERUGBLIK	7
BESTEDINGEN: SITUATIE JANUARI 2008	7
EXPLOITATIE	7
BEHEER	8
VERVOLG: GRUNO EN CORPUS DEN HOORN	8
VERVOLG: FLATS	9
VERVOLG: WIJKVERNIEUWING	10
VERVOLG: CONTAINERS OP EIGEN INITIATIEF	10
TOT SLOT	11

ALGEMEEN

Het vervangen van de zak op de stoep door ondergrondse containers is nagenoeg afgerond. Het plaatsen van bijna 100 containers in het centrum vormde de laatste grote uitdaging. In totaal staan er nu ruim 800 ondergrondse containers in onze stad die door bijna 48.000 huishoudens en daarnaast 1430 bedrijven worden gebruikt. Jaarlijks wordt gemiddeld 4,5 miljoen keer een zak in een ondergrondse container geworpen.

Het merendeel van deze containers is geplaatst ter vervanging van de traditionele inzamelwijze: het plaatsen van de zak op de stoep. Het gaat hier dan om 615 containers die binnen het aandachtsveld van het project vallen bij 43.461 adressen. Het project voldoet aan de destijds geschetste verwachtingen bij zowel de gebruikers als bij de gemeente. Het door de raad beschikbaar gestelde budget wordt slechts in geringe mate overschreden.

Door de online beschikbaarheid van tal van gegevens en de toepassing van het pasjessysteem wordt efficiënt ingezameld (bijna volle containers) en is de vervuiling (doordat de containers vol zijn) beperkt. Ook overigens is de vervuiling beperkt, zeker in vergelijking met de vervuiling die bij de traditionele inzamelwijze met huisvuilzakken optrad. Nu is bij 5% van de containers sprake van bijplaatsingen van zakken of ander (meestal grof) afval.

Groningen heeft daarmee een infrastructuur gerealiseerd die bijdraagt aan de kwaliteit van de woon- en leefomgeving, aansluit op behoeften van bewoners en bijdraagt aan de beheersbaarheid van de afvalstoffenheffing.

DOELSTELLINGEN

Door de urbanisatie en daarmee samenhangende noodzaak van een goede hygiëne en kostenbeperking is de inzameling van afval de laatste 100 jaar voortdurend gemechaniseerd. Aanvankelijk werd huisvuil met paard en wagen ingezameld dat in ketels en emmers werd aangeboden. In de jaren dertig werd de standaard wisselton geïntroduceerd en later de standaard (verzinkte) vuilnisemmer. Deze kon via het systeem van achterbelading worden geleegd. Door de toenemende welvaart nam het afval toe waardoor in de jaren zestig de minicontainer werd geïntroduceerd. Deze bood meer volume per adres en was sneller in te zamelen. In en rondom de binnenstad (aandachtsgebied ondergronds) was echter geen ruimte voor stalling van minicontainers. Om het toenemende afvalaanbod af te voeren werd daarom in de jaren zeventig hier de plastic zak geïntroduceerd.

De vervangende ondergrondse container vormt voorlopig het sluitstuk van de mechanisatie van de inzameling in dit stedelijk gebied en loste de nadelen van het zakkensysteem op. Het inzamelen met zakken betekende namelijk een grote arbeidsbelasting voor de medewerkers van de Milieudienst. Daarnaast veroorzaakten de aan de straatkant geplaatste huisvuilzakken voor erg veel zwerfafval door te vroege of te late aanbidding, openscheuren en dergelijke. Uit met regelmaat gehouden onderzoek blijkt duidelijk dat de inwoners de omschakeling als heel positief ervaren. Het afval hoeft niet meer in huis te worden opgespaard, men is vrij bij de keuze van tijdstip voor het wegbrengen van de huisvuilzak en het zwerfafval is afgenomen. Voor de Milieudienst betekent de omschakeling dat de vele gezondheidsklachten, veroorzaakt door de zakkeninzameling, tot het verleden behoren.

INSPRAAK

De gemeente heeft veel tijd en energie besteed aan overleg met de bewoners en hun organisaties. Informatie en overleg over de plannen had plaats via publicaties in de lokale dagbladen, toezending van concept-locatiekeuzeplannen, uitnodigingen aan alle betrokkenen voor informatieavonden, powerpointpresentaties en vaak ook overleg op de gedachte locatie zelf. Door de plannen op buurt en wijkniveau te ontwikkelen werd de betrokkenheid gestimuleerd hetgeen sterk bijdroeg aan de kwaliteit van de plannen.

De meeste bemerkingen betroffen de afstand tot de container zoals angst voor (nabije) overlast, of, het moeten sjouwen met een zak over grote afstand. Meestal konden planaanpassingen deze zorgen wegnemen. Bovendien bleek naderhand (in praktijk) dat loopafstand amper een probleem was vanwege de mogelijkheid kleinere en lichte zakken te storten in plaats van de traditioneel grote zak met opgespaard afval van een week. Dit is vooral voor ouderen van groot belang gebleken.

De plannen leidden in slechts een tiental situaties tot een bezwaarprocedure. In vrijwel alle gevallen kon alsnog een bevredigende oplossing worden gevonden door bijvoorbeeld het maken van afspraken over het beheer van een locatie, compensatie voor wegvallende parkeerplekken, inrichting van de locatie en etc.

Sporadisch is/wordt gebruik gemaakt van de door de Milieudienst aangeboden mogelijkheid om het afval aan huis op te laten halen. Deze mogelijkheid is er (uiteraard) voor inwoners met beperkingen en zonder toereikende zorg.

De Oud Indische buurt en Laanhuizen doorliepen als eerste de plancyclus waarna het project werd vervolgd met de verschillende wijken rondom de binnenstad. In totaal zijn een zestiental wijksgewijze planvormingstrajecten doorlopen. Sluitstuk vormde de binnenstad zelf.

ONLINE

Groningen onderscheidt zich landelijk door stadsbreed met toegangspasjes voor containers te werken, met daaraan gekoppeld centrale "live" registraties van het gebruik van het systeem. De techniek is inmiddels zo ver gevorderd dat sprake is van zelflerende containers: de container past de "bijna vol prognose" (de actuele vullingsgraad waarbij opgeteld de verwachte stortingen voor die dag) zelf aan op grond van de historie van stortingen voor die locatie voor die dag. Uiteraard wordt daarbij met marges gewerkt ter voorkoming van overlopers.

Gebleken is dat de financiële voordelen van de techniek opwegen tegen de extra investeringen: met een minimum aan voertuigbewegingen en locaties (kosten) wordt een maximum aan afval verwerkt, afval wordt gedoseerd aangeboden via de zuilen; restcapaciteit van containers is snel inzichtelijk en kan commercieel worden benut; misbruik kan snel worden geconstateerd; commercieel afval kan per tik in rekening worden gebracht en dergelijke. Het illegaal dumpen van zakken door particulieren en bedrijven (door plaatsing in huisvuilroutes) behoort bovendien tot het verleden.

Veel bedrijfsafval dat destijds illegaal op de stoep werd geplaatst, wordt nu ordentelijk met een bedrijfsafvalpas aangeboden, waardoor het risico dat burgers meebetalen aan illegaal bedrijfsafval sterk is afgenomen. Het aantal commerciële klanten bij de Milieudienst is daardoor navenant gestegen. Ook zijn, met name in de binnenstad, een aantal adressen ontdekt die tot dan toe niet belast werden voor de afvalstoffenheffing, maar wel huishoudelijk afval aanboden.

ONDERGRONDS: VERSCHILLENDE CONTAINERS

Per 2008 zijn er in onze stad 829 ondergrondse afvalcontainers geplaatst en bijna 50.000 pasjes verstrekt aan bedrijven en inwoners.

Daarnaast zijn een vijftigtal containers – gelegen buiten onze gemeente - aangesloten op het centrale registratiesysteem, voor bijvoorbeeld verrekening van storkosten binnen de eigen gemeente en vullingsgraadgegevens ten behoeve van de inzameling. Hierbij valt te denken aan het vakantiepark in De Marne en de containers van de gemeente Ten Boer.

Het merendeel van de stadscontainers is geplaatst in het aandachtsgebied zoals opgenomen in de Afvalverordening Gemeente Groningen 2003.

Bij de start van het project werd er van uitgegaan dat het aantal aan te sluiten adressen circa 43.000 zou bedragen, voornamelijk in het centrum en de oudere vooroorlogse wijken. Inmiddels blijkt dit aantal hoger te liggen onder meer omdat ook buiten het aandachtsgebied sporadisch met de hand werd ingezameld en vooral omdat vanwege ingrijpende reconstructies van de Grunobuurt en Corpus den Hoorn extra aansluitingen zullen worden gerealiseerd. De kosten die hiermee gepaard zijn worden niet gedekt uit het speciale krediet dat door de Raad beschikbaar is gesteld, maar uit de reguliere begrotingen van de Milieudienst in de jaren 2008 en volgende.

Binnen het aandachtsgebied zijn per 1 januari 2008 668 containers geplaatst voor woningen en kleinere bedrijven. Hiervan zijn er 615 toe te rekenen aan 43.461 huishoudens, de overige 53 zijn geplaatst ten behoeve van de bedrijven. Daarnaast zijn er containers geplaatst op verzoek van ontwikkelaars en woningbouwcorporaties bij nieuwbouwcomplexen, of, bestemd voor uitsluitend commercieel gebruik. Bij nieuwbouwcomplexen staan bijna 90 containers en er zijn ruim 70 commerciële containers geplaatst. Voor deze containers geldt een eigen financiering op grond van bedrijfsafval of opbrengsten van derden.

	Situatie 1/1/2008		
	Aangesloten huishoudens	Aangesloten bedrijven	Aantal containers
Aandachtsgebied	43.461	1159	668 ¹
Extern (mn. corporaties) gefinancierd	4.181	70	86
Bedrijfscontainers		134	75
totaal	47.646	1430	829

¹ Inclusief 53 containers toe te rekenen aan bedrijfsafval (bedrijven die vroeger onder het reinigingsrecht vielen)

ONDERGRONDS: AANDACHTSGEBIED / ZAKKENWIJKEN**CENTRUM**

Het plaatsen van bijna honderd containers in het centrum vormde bewust de laatste grote uitdaging in het project. De in voorgaande wijken opgedane ervaringen kwam hier goed van pas. Door uitvoerig vooronderzoek, inschakeling van deskundigen van alle betrokken diensten, uitvoerig beraad over locatiekeuzes en extra investeringen in kwaliteit van de locaties is een infrastructuur gerealiseerd die het gehele centrum bedient, zonder storend aanwezig te zijn. Door zo nodig 's-nachts te plaatsen werd de overlast door de werkzaamheden tot een minimum beperkt.

Ruimte in het centrum is schaars en "kwetsbaar". Dit dwong het aantal te plaatsen containers te beperken en (dus) tot optimaal gebruik van deze voorzieningen. Uiteindelijk is voor de volgende aanpak gekozen:

- er is gekozen voor een model met gezamenlijk gebruik van containers door burgers en bedrijven (die voorheen de zak op de stoep zetten), met een gemiddelde ledigingsfrequentie van 2,6 in plaats van 1,6 keer per week in de overige wijken. Op deze wijze wordt mogelijke weekendoverlast geminimaliseerd: minder risico van bijplaatsing;
- ledigingsregiem: In de loop van het project is gebleken dat het, zeker in de binnenstad maar ook bij een aantal "snellopende" containers in de overige wijken, noodzakelijk was om ook op zaterdag containers te ledigen. Momenteel worden er vier auto's op zaterdag ingezet;
- grote trommel: omdat – uit oogpunt van ruimtebesparing en efficiency - naast huishoudens ook bedrijven van dezelfde container gebruik maken, is een groot deel van de containers uitgerust met een grote inwerptrommel, die geschikt is voor de inworp van grotere bedrijfsafvalzakken;
- handhaving: flankerend aan de plaatsing van containers, ligt de prioriteit in het handhavingsbeleid bij de centrumcontainers.
- om te stimuleren dat rolcontainers niet langer in de openbare ruimte worden gestald zijn extra ondergrondse containers geplaatst om ruimte te creëren voor bedrijven die momenteel hun afval met rolcontainers afvoeren.

	Centrum	Buitenwijken
Aantal containers	69	599
ledigingsfrequentie	2,6 keer per week	1,6 keer per week
Aansluitingen gem/cont. (incl bedrijfsafval) ²	100	68
Aansluitingen huishoudens	5.162	38299
Aansluitingen bedrijven ³	700	459

² Bij de berekening van het aantal aansluitingen per container zijn de aansluitingen van de bedrijven omgerekend naar "huishoudens equivalent". De reden hiervoor is dat een gemiddeld bedrijf meer afval aanbiedt dan een huishouden.

³ Het gaat hier om de bedrijven die gebruik maken van de containers die voor de huishoudens zijn geplaatst; de overige bedrijven storten ofwel op een eigen container, of op een container die alleen voor bedrijfsafval is geplaatst.

ZAKKENWIJKEN: AANSLUITINGEN EN CONTAINERS.

Bovenop het plaatsen van containers voor burgers is binnen het aandachtsgebied extra capaciteit (extra locaties of meer volume per locatie) gerealiseerd voor bedrijven, die storten op grond van bijvoorbeeld het (voormalig) reinigingsrecht.

Vooraf grenzend aan winkelstraten is rekening gehouden met deze bedrijven die - net als de burger -voorheen de zak op de stoep zetten. Immers, het deels handhaven van inzameling van zakken van af de stoep bij bedrijven, zou een lek vormen voor illegale dumping door bedrijven. Bovendien levert de mechanisatie van de inzameling van bedrijfsafval dezelfde financiële voordelen op als bij huishoudelijk afval. Deze extra capaciteit is omgerekend circa 53 containers van het totaal.

De financiering van de (extra) voorzieningen voor bedrijfsafval verloopt afzonderlijk via de eigen financiering die geldt voor de inzameling van bedrijfsafval.

Per 01/01/08	huishoudens			bedrijven			totaal		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
totaal	615	43.461	70,7	53	4.117	77,3	668	47.578	71,2

1 = containers

2 = aansluitingen (voor bedrijven omgerekend naar huishoudens equivalent)

3 = aansluitingen gem./cont

BESTEDINGEN EN EXPLOITATIE**ALGEMEEN**

Bij raadsbesluit van 24-11-1999, nr. 7, is een krediet van € 5.300.000 (f 11.700.000) beschikbaar gesteld voor de plaatsing van 600 – 800 ondergrondse restafvalcontainers. Hiermee zouden 43.000 aansluitingen worden bediend, waarvan het afval in zakken werd opgehaald. Daarvoor waren financiële argumenten als toenemende arbeidskosten en ziekteverzuim; maar er was ook een immateriële overweging: minder zwerfvuil, dus een schonere stad en het loopbaanperspectief voor medewerkers in functies met zwaar werk.

Bij raadsbesluit van 28 januari 2004, nr 5k is een aanvullend krediet van € 2.968.000 beschikbaar gesteld, het totale krediet bedraagt daarmee € 8.268.000. Deze kredieten zijn inclusief BTW; vanaf 2003 wordt overigens de BTW verrekend via het BTW compensatiefonds.

Bij de afsluiting van het project is uiteindelijk € 8.293.000 besteed aan 615 containers voor in totaal 43.461 aangesloten adressen. De overschrijding van het beschikbaar gestelde budget met € 25.000 is derhalve beperkt.

BESTEDINGEN: TERUGBLIK

In 1999 werd uitgegaan van een totaal aantal in het aandachtsgebied te realiseren containers van 786, voor 43.000 huishoudens. Daarbij werd gerekend met een gemiddelde bezetting van ca. 55 adressen per container.

Snel na de start van het project kwam nieuwe technologie beschikbaar, die in de eerste wijken bij wijze van experiment werd toegepast. De resultaten waren zo veelbelovend dat de techniek van volmelding in combinatie met een pasjessysteem integraal werd ingevoerd. Vanwege de invoering van het volmeldsysteem – en de daarmee samenhangende optimalisatie in de logistiek – is het aantal te plaatsen containers naar beneden bijgesteld.

De voordelen:

- minder “overlopers” en minder vervuiling;
- minder klachten van burgers;
- vollere bakken bij inzameling / efficiency;
- misbruik door bedrijven uitgesloten / bedrijfsafval kan nu ook gecontroleerd in ondergrondse containers worden gestort;
- betere logistiek en meer aansluitingen per container te realiseren.

Een herijking in 2003 leidde tot een bijstelling waarbij het budget definitief werd bepaald op € 8.268.000, -.

De volgende kostenstijgingen (ten opzichte van het oorspronkelijke budget) werden hierin verwerkt:

- een tussentijdse BTW verhoging;
- inflatiecorrectie;
- elektronisch toegangssysteem voorzien van modems;
- aansluitkosten op het elektriciteitsnetwerk (de extra kosten worden gedekt door de extra besparingen bij de inzameling).

BESTEDINGEN: SITUATIE JANUARI 2008

Per januari 2008 is (na toerekening van het aandeel reinigingsrechten aan de commerciële dienstverlening) € 8.293.000 besteed aan 615 containers voor in totaal 43.461 aangesloten adressen. De overschrijding van het beschikbaar gestelde budget met € 25.000 is derhalve beperkt.

EXPLOITATIE

Voor het project gold als randvoorwaarde dat de mechanisatie budgettair neutraal moet plaatsvinden⁴: besparingen op personeel via natuurlijk verloop en op voertuigen, dragen volledig de investeringen van de mechanisatie. Uiteindelijk doel is uiteraard de beheersing van de inzamelkosten, onderdeel van de afvalstoffenheffing.

In 1999 werd bepaald dat de besparingen op arbeid – vanwege de mechanisatie – 17 FTE bedroegen. In 2003 werden hier 2 FTE aan toegevoegd. Taakstellend moet dus 19 FTE worden bespaard voor een budgettair neutrale afronding van het project. Dit is via natuurlijk verloop inmiddels gerealiseerd.

Nu, bij de afronding van het project, blijkt dat er voldaan is aan deze bepaling.

⁴ nota Mechanisatie 1999/raadsbesluit 24-11-1999 nr. 7

De verhogingen van de afvalstoffenheffing de afgelopen jaren heeft zich kunnen beperken tot de algemene procentueel door het concern vastgestelde verhogingen. De extra rente- en afschrijvingskosten van en de onderhoudskosten aan de ondergrondse containers is gecompenseerd door de afname van het aantal FTE. Het feit dat de loonkosten blijven stijgen, terwijl met name de afschrijvingskosten stabiel blijven draagt hier natuurlijk ook aan bij.

BEHEER

De inspanningen van de Milieudienst richten zich momenteel uiteraard op een goed beheer van het systeem. Natuurlijk kan niet worden voorkomen dat er af en toe een zak naast een bak wordt geplaatst. Maar, iedere zak wordt wel beoordeeld als één te veel.

De oorzaak is in principe divers: van een defect pasje, een storing aan containers, tot aan achterstand in het legen. Maar, ook het gedrag van de burger speelt hierbij een rol: Nog al te gemakkelijk wordt een zak naast de bak gezet als men zijn huisvuilpas is vergeten. En ook het bijplaatsen van het "kleine grof vuil" (een emmer, een afdruiprekje) vormt een continu punt van aandacht en zorg. Een efficiënte aanpak begint dus bij een heldere communicatie over een beheersprobleem: richting burger en tussen alle verschillende betrokken medewerkers (telefooncentrale, werkplaats, wijkposten logistiek, etcetera).

Voor die communicatie zijn richtlijnen opgesteld die er op zijn gericht een probleem snel te herkennen en een oplossing snel te realiseren.

Als blijkt dat een probleem zich herhaaldelijk voordoet volgt de Milieudienst verschillende scenario's die variëren van bijplaatsing van containers, wijkgerichte communicatie over het gebruik van containers, na analyse van stortingsgegevens inschakeling van de Inspectie voor Markt en Milieutoezicht op adres- locatie of buurt en wijkniveau tot aanpassing van de volmeldinstellingen van afzonderlijke containers.

Uit onderzoek is gebleken dat bij 40 locaties (5% van het totaal) dagelijks een zak of ander afval naast een zuil kan worden aangetroffen. Alhoewel 40 (overigens wel telkens verschillende) locaties een groot aantal is, moet deze vorm van "vervuiling" wel afgezet worden tegen de vroeger optredende vervuiling bij de inzameling van zakken op de inzamedag. Het te vroeg of te laat aanbieden van de zakken, en het openscheuren van de zakken veroorzaakte veel zwerfafval. Meestal is de reden van de bijplaatsing niet dat de container vol of defect is, maar wordt afval illegaal gedumpt omdat men niet over een geldig pasje beschikt, dit is vergeten, of gaat het om grof huishoudelijk afval dat niet in de container past.

Groningen onderscheidt zich hiermee overigens in positieve zin gelet op de bijplaatsingen in andere steden in Nederland, waar zonder pasjes wordt gewerkt.

VERVOLG: GRUNO EN CORPUS DEN HOORN

In 1999 is de begrenzing van het zogenaamde zakkengebied bepaald in de nota Mechanisatie⁵ en is administratief aansluiting gezocht bij de (in te nemen) uitgezette kleine (groene) emmertjes. Dit gebied is opgenomen in de bijlage van de Afvalstoffenverordening. Deze benadering ging voorbij aan enkele stadswijken waar plaatselijk geen "emmertjes-gft" werd ingezameld, maar wel zakken op de stoep werden gezet: een deel van Corpus Noord en delen van Hoornse Meer. Evenals de wijk Gruno buurt noord (vooralsnog geen invoering vanwege

⁵ Raadsbesluit 24-11-1999, nr. 7

een ingrijpende wijkreconstructie) zullen ook deze wijken worden gemechaniseerd qua huisvuilinzameling.

Daarbij wordt de volgende lijn gevolgd:

- Grunobuurt Noord: de bestaande woningbouw wordt goeddeels vervangen door gestapelde nieuwbouw, waarbij de ontwikkelaar de keuze heeft (op eigen kosten) ondergrondse containers te financieren, of, voorzieningen te treffen voor het stallen van rolcontainers. De betrokken woningbouwvereniging heeft inmiddels te kennen de voorkeur te geven aan ondergrondse containers en deze vanuit de eigen exploitatie te willen financieren.
- Corpus Noord: ook deze wijk wordt ingrijpend geherstructureerd, waarbij de ontwikkelaar zorg draagt voor de financiering van inzamelvoorzieningen bij vervangende nieuwbouw. Voor het overige zullen minicontainers worden verstrekt aan bestaande laagbouwwoningen (met een schuurtje). Op enkele plekken langs de Paterswoldseweg zullen – in samenwerking met woningbouwverenigingen - ondergrondse containers worden geplaatst voor bestaande portiekwoningen.
- Hoornse Meer: Hier zijn inmiddels een aantal ondergrondse containers geplaatst.

Voor zover de bovengenoemde wijken geen externe financiering kennen (zie ook hierna bij Vervolg: flats) worden de kosten van de ondergrondse containers gedekt uit de reguliere investeringsbegrotingen van de Milieudienst. Het streven is om in de loop van 2009 ook in deze wijken geen inzameling met zakken meer te hebben. Dit is echter wel mede afhankelijk van de voortgang van de reconstructie van de wijk.

VERVOLG: FLATS

De standaard methode van inzameling van huishoudelijk afval bij flats en appartementen (niet grondgebonden woningen) is een rolcontainer, geplaatst in een in pandige ruimte. Het bouwbesluit schrijft deze ruimte dwingend voor. In de binnenstad is er veel gestapelde bouw waar van oudsher het huishoudelijk afval met zakken werd ingezameld. Hier is uiteraard ten laste van het project omgeschakeld naar de ondergrondse containers. Maar bij nieuwbouw, ook in zogenaamde inbreidingsplannen, en bij bestaande flats buiten het aandachtsgebied geldt een andere regeling.

Voor nieuwbouw geldt de regeling dat men in plaats van een in pandige rolcontainer gebruik kan maken van ondergrondse containers. De primaire investeringskosten van de ondergrondse container wordt dan aan de aanvrager – meestal de projectontwikkelaar – doorberekend. Als er al een ondergrondse container op loopafstand aanwezig is, die ook nog voldoende capaciteit heeft, kan er “ruimte in een bestaande container worden gekocht”.

Voor de bestaande flats komen ook regelmatig verzoeken binnen om de in pandige rolcontainer te vervangen door een ondergrondse container die in de openbare ruimte is geplaatst. Op een tweetal plaatsen in de stad is hiermee een proef gedaan. Ook in deze gevallen wordt de primaire investering aan de aanvrager, in deze gevallen meestal de verhuurder of de woningbouwvereniging, in rekening gebracht. De ervaringen van deze proef zijn positief. Wel is het van belang dat de verhuurder zich bereid verklaart om mede verantwoordelijkheid te dragen voor de netheid van de ruimte rondom de ondergrondse container zelf.

Voor de komende jaren worden op grond van bovenstaande regelingen nog de nodige nieuwe ondergrondse containers geplaatst. Maar, zoals gezegd, vindt de primaire investering plaats ten laste van de aanvrager.

VERVOLG: WIJKVERNIEUWING

Ook wijkvernieuwingsprojecten kunnen aanleiding zijn voor het veranderen van de inzamelmethode. Zo is in Beijum in een gebied voorzien van ondergrondse containers waar tot dan toe met minicontainers werd ingezameld. De reden hiervoor was dat alle minicontainers continue in de openbare ruimte werden gestald, wat het aanzien van de wijk niet ten goede kwam. Financiering van de extra kosten heeft plaatsgevonden door bijdragen van de woningbouwvereniging, de dienst RO/EZ en het budget Schoon, heel en veilig.

VERVOLG: CONTAINERS OP EIGEN INITIATIEF

Naast de nieuwe ondergrondse containers waar hierboven over gesproken is, zullen er ook nog beperkte aantallen ondergrondse containers worden geplaatst op initiatief van de gemeente zelf. De redenen hiervoor zijn divers: Het gaat echter meestal om het oplossen van knelpunten bij bestaande locaties waar bijvoorbeeld de beschikbare capaciteit niet meer voldoende blijkt. Ook is er in de binnenstad rondom de Turfsingel nog een beperkt aantal aansluitingen dat nu nog van huisvuilzakken gebruik moet maken omdat er nog geen geschikte locatie voor de ondergrondse container is gevonden. Voor dit soort gevallen zal in de reguliere begrotingen van de Milieudienst investeringsruimte gevraagd worden.

TOT SLOT

Op 29 oktober 2001 werd door wethouder R. Paas de eerste huisvuilpas voor de ondergrondse containers uitgereikt aan mevrouw D. Lewerissa, die op dat ogenblik in de Onderduikerstraat woonde. Op 25 april 2007 werd symbolisch de laatste container geplaatst door wethouder mevrouw J. Visscher op de Grote Markt. In de tussentijd zijn er door de Milieudienst ruim 800 containers geplaatst, ruim 48.000 pasjes verstrekt en maken meer dan de helft van alle inwoners van Groningen gebruik van een ondergrondse container voor het verwijderen van het huishoudelijk afval. Zeven nieuwe voertuigen werden aangeschaft voor het ledigen van de ondergrondse containers. Even zoveel medewerkers werden opgeleid om met deze voertuigen goed en verantwoord om te gaan. Een project met een lange looptijd, afgerond binnen het budget en met een goed resultaat.

In 2004 is er, in het kader van de Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid, al een onderzoek uitgevoerd naar het project. De conclusie luidde toen dat "het project ondergrondse containers ruimschoots voldoet aan de eisen van doelmatigheid en doeltreffendheid. Het project laat zien dat de gewenste prestaties en de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid daadwerkelijk worden behaald met de beschikbare middelen. De verwachting is dat het project iets later dan gepland zal worden afgerond". Dit onderzoek is in november 2004 ter kennis gebracht van de raad.

Deze eindrapportage bevestigt vorenstaande onderzoek geheel.

Een woord van dank is op zijn plaats voor het personeel van Dijkstra, dat uiteindelijk alle containers heeft geplaatst, en voor de leveranciers Vconsyst en Mic-O-Data voor respectievelijk de levering van de ondergrondse container en de besturingselektronica. Maar ook voor de talloze medewerkers van de Milieudienst, onder leiding van de projectleider K. de Vries, die bij dit project betrokken waren.

